

Süt ineğinde farklı rumen tampon maddeleri kullanımı (NaHCO_3 +Na-carbonat:Na-karbonat

Tampon	g/hayvan-gün
NaHCO_3	110-225
Na-karbonat	160-340
MgOH_2	50-90
Na-bentonit	450-900
K-karbonat	270-410

KORUMA

- Aşırı konsantre yem verilmemeli ve alıştırma dönemi uygulanmalı
- Konsantre yeme % 1.0, suyuna %5 NaHCO₃ ilave edilir
- Rasyonda kaba yem oranı % 10'dan az olmamalıdır.
- Rasyona iyonofor antibiyotikler katılabilir.

Hastalığın tedavisi

- Hafif vakalarda hayvan ilaçsız iyileşebilir.
- Rumen boşaltılır ve sağlam hay. rumeni verilir 2-3L/gün, buna ilaveten anti asitler, 1g/kg CA verilebilir
- Yüksek düzeyde antibiyotik verilir. İyonofor antibiyotikler yararlı olur.
- Asit-baz dengesini sağlamak için NaHCO_3 verilir
- NaHCO_3 : koyuna 15-20 g/gün, sığıra 100-150 g/gün per os verilir. Ayrıca 200ml Ca-glukonat, 2-4 g Vit.B1 verilebilir.
- Antihistaminikler, i.m., kortikal steroidler Enj.
- Rasyon miktarı azaltılır ve kaliteli ot verilir.

SİNDİRİM SİSTEMİNİN DÜZENLİ ÇALIŞMASI İÇİN HAYVANLARA VERİLECEK OLAN EN AZ KABA YEM MİKTARI

Hayvanın Türü	kg/gün (% 87 KM)
Süt ineği	5.5 – 7.0
Et sığırı, kurudaki inek	2.0 – 2.5
Genç sığır (1 yaşlı) ve danalar	1.5
Padok besisi	1.5
Koyun (tüm yaşlar)	0.3
Koyun (laktasyon)	1.4

Subklinik asidozis

- ❑ Subklinik ruminal asidozis olgularında dışkı su miktarı artar, dışkıda parçalanmamış yem taneleri ile hava kabarcıkları gözlenir.
- ✓ Bir eleğe dışkı konup üzerinden su dökülürse elek üzerinde parçalanmamış taneler daha net görülür.
- ✓ Rumenden gelen parçalanmamış ve sindirilmemiş uzun lifler gözlenir.
- ✓ Kalın bağırsağa geçen sindirilmemiş gıda M.O. tarafından kullanılıncaya kadar fazla asit bağırsak mukozasına zarar verir, mukoza dışkı ile dışarı atılır.
- Sağlıklı hayvan dışkısında kısa, uzun kaba yem olmamalı, mukoza bulunmamalıdır.

Klinik bulgular

Hafif seyreden olgularda

- geçici iştah azalması,
- rumen hareketlerinde azalma, süt veriminde düşme,
- gaita renk ve kıvamında değişiklikler gözlenebilir.
- şiddetli ishal: Daha çok gri-boz, köpüklü dışkı ile anal bölge ve kuyruğun kirlenmesi asidozisin klinik belirtileridir

Orta dereceli olgularda

Hayvanda yem ve su tüketimi durur.

Süt veriminde ani azalmalar görülür.

Hayvanların durgunlaşması, isteksiz davranması, devamlı yatma isteği, inleme, diş gıcırtiları gibi belirtiler ortaya çıkabilir.

- kalp atışlarının artması, rumende gurultulu gaz birikimi gözlenmektedir.
- laminitis, rumenitis, karaciğer apsesi, poliensefalomalazi ve ayak çürüğü gibi hastalıklara da neden olur.

- Kimi olgularda hayvanlarda huzursuzluk, sancı ve sinirsel belirtiler de gözlenebilmektedir
- **Şiddetli** olgularda ise,
  - kısa sürede komaya giren hayvanlar yatar vaziyet alırlar.

Tedavi edilmeyen hayvanlarda ölüm gözlenir.

Koruma

- Hayvanlara kaba ve konsantre yemlerin birlikte verilmesi (toplam rasyon) veya
- yemlemenin ufak porsiyonlar halinde gün boyu yapılması asidozis riskini azaltır.
- Asidozise engel olmak için rasyon kuru maddesinde %28-35 oranında NDF bulunmalıdır.
- NDF'nin %75'i taze kaba yemlerden sağlanmalıdır.
- Tüketilen partiküller ince, çok uzun ve kalın olmamalı, orta büyüklükte olmalıdır.
- ✓ Yemlerin iyi karıştırılması, rasyon değişikliğinin kademeli olarak yapılması ve konsantre yeme yavaş geçilmesi ile hastalık önlenabilir.

KOYUNLARDA ASİDOZİS

Rumen sıvısında mikrobiyolojik değişiklikler

- Laktik asit mikroorganizmaları çoęalarak asidozis meydana gelir. laktik asit konsantrasyonu artar (≥ 3 g/100 ml)
- rumen pH'sı 5.0-4.0 düşer.
- tiyamin noksanlığı nedeniyle pruvatın oksidasyonu azalır ve kanda pruvat konsantrasyonunda artar.
- Rumen pH değerinin 4 ve altına inmesi halinde osmotik basınç yükselir. ve rumende stasis oluşur. Rumen epiteli tahrip olarak normal gram negatif mikroorganizmalar kaybolur, ortama laktik asit mikroorganizmaları (gram (+) (laktobasillus)) hakim olur. (sağlıklı durumda gram (-) üstündür).
- Sonuçta hayvan vücut suyunu kaybeder (dehidrasyon).